

Dr. H. Tuma : *

Begunjščica¹

(Zemljevid na prilogi)

I.

Leta 1915. jeseni sem se iz varnega zavetja v Lukovici pri Domžalah preselil v Trst. Hotel sem biti bližje svoji solnčni Gorici; pričakoval sem, da vojna burja v kratkem prehrumi naše kraje. V Trstu so me internirali kot političnega osumljenca. Odvetniške pisarne nisem mogel odpreti, ker nisem bil vpisan v tržaško zbornico. Tako bi ostal brez dela. Zatekel sem se torej v bogato tržaško knjižnico z namenom, da iščem virov za imenoslovje Istre, Trsta in Goriškega. Skoro sem se prepričal, da je nabranega premnogo zgodovinskega gradiva, od naših zgodovinarjev in filologov še nepregledanega. Pričel sem intenzivno proučevati vsa dela, ki so se nanašala na prazgodovino in starejšo zgodovino Primorske. Čital sem Rossetija, Kandlerja, bogato zbirko »Atti della società istriana«, »Archeografo triestino« in celo vrsto italijanskih geografskih in zgodovinskih revij. Bolj ko sem se zaril v študij, bolj me je stvar zanimala in tako sem pozabil na zdravje in zanimal celozelo izlete v lepo tržaško okolico in po morju. Proti poletju 1917. sem svoje moči precej izčrpal, tako da mi je zdravnik svetoval, naj knjige pustim in poiščem gorski zrak.

* **Opomba uredništva:** Spisi g. pisatelja se objavljajo po rokopisu vsebinsko neizpremenjeni.

¹ Imena Bégunje, izg. Begnje, bi ne vedel smiselno tolmačiti. Domačini ugibljejo, tudi etimološke razlage nisem mogel dobiti. Enako ime je za veliko vas pri Cerknici na Notranjskem. Sicer pa itak ni umestno, da se krajevna imena z neko silo tolmačijo. Prisiljeno tolmačenje starih geografskih imen po filologih je spravilo v zgodovino polno praznih domnev, ki se od knjige do knjige prenašajo. Starejša geografska imena so skoraj izključno spačena; zaman je torej iskati po lingvistični poti rešitve. Prvo je, da se pomen imena skuša dobiti na licu mesta iz geografskega in morfološkega položaja. Šele vzporedno s tem naj se poslužujemo lingvistike. Ako pa smisel ne postane jasen, izreči je le domnevo ter izključiti znanstveno uporabo izven hipoteze. Gotovost se dobi le empiričnim potom. Tako pravi znani toponomastik Schnetz: »Vse ostane koncem koncev odvisno od realne preizkušnje.« Radi tega svoja imena ugotavljam v prvi vrsti na licu mesta, morfološko in ekonomski, in potem skušam spraviti v sklad pomen in glasove. Polna gotovost pa se dobi tudi za semantično razlago le, ako se ime sliši od več strani sosednih občin.

Seveda mi je ob enem strogo prepovedal naporno hojo, posebno v breg. Dolgo se nisem mogel odločiti. Bil sem ravno na tem, da ugotovim, kako vsa zgodovina Trsta, Istre in Goriške kaže na prastaro še predrimsko slovensko prebivalstvo. Staro ime za holm Sv. Justa nad Trstom je bilo Tabor; vsa ravàn, katero pokriva sedanja »Citta nuova« (novo mesto), je bilo močvirje, zaraslo s »trstjem«. Izlivali so se vanj hudourniki iz Slovenje vasi (Lonjera), Rocola in Rojana. Tam, kjer stoji sedaj postaja (prej Južne železnice), je bil travnik, na katerem je izviral studenec, imenovan »Močilo«. To ime v obliki Mussilla in enako so učeni zgodovinarji in filologi tolmačili iz vseh mogočih jezikov: ligurskega, keltskega, ilirskega in celo iberskega. Prebivalce na morskem bregu okoli Trsta so še Rimljani imenovali Subocrini — Oera je grški prevod za Kras, prebivalci pod Krasom so bili torej Subokrini, prevod za slovenske Brežane.² Dovolj je toliko povedanega, da se lahko sklepa, kako sem se zaril v ta problem, pretiral svoje študije toliko časa, dokler ni pritisnila zadnja sila ter sem se z zadnjo energijo odtrgal od dela za zaprašenimi knjigami.

Bil sem takrat upravitelj velike konkurzne mase v Podmelcu ter sem nadziral tvornico, ki je bila v zakupu avstrijske vojaške oblasti. Po tej poti sem bil deležen raznih ugodnosti; dosegel sem, da sem se precej prosto gibal, prehajal iz Trsta preko Ljubljane na Goriško; tudi se mi je brez ovir dovolila naselitev čez počitnice v Radovljici. Tam je služil moj starejši sin pri vojakih, Poljče pri Radovljiški planoti pa je itak zdravilišče.

Nastanil sem se pričetkom avgusta 1917. v gostilni M. Zalarja, uradnika pri Mestni hranilnici Radovljiški. Poskusil sem se počasi vežbati za ture. Na zdravniško prepoved nisem dal mnogo. Slutil sem, da me le природа izleči, da druge pomoči ni. Pohajal sem dan za dnevom po Radovljiški planoti in sem prav od duše užival gorsko samoto. Eden prvih mojih izletov je bil v Vrbo nad Savo, da sem obiskal rojstno hišo Prešernovo z vzdano skromno spominsko ploščo Slovenskega pisateljskega društva od 17. septembra 1872.

Živo se posebno spominjam krasnega pogleda dne 14. avgusta 1917. vrh brega nad sovodjem Bohinjske in Dolinske Save. Bilo je lepo, čisto jutro. Spomini so mi uhajali tja pod Hum na malo zaselje Muže pri Zaspu, kjer sem leta 1873. prebil dva meseca v gostoljubni kmečki hiši Tersoglava. Tam se mi je odprla najprej lepota gorskih predelov, zanetila ljubezen do vrhov. Z brega pa so se videli prav presenetljivo sedanji domovi SPD: Aleksandrov Dom, Dom na Kredarici, na Golici in na Stolu. Popoldne istega dne se je kazal drug, nenavaden, a vendar veličasten prizor: boj aeroplanov visoko v zraku. Bilo je 10 italijanskih in 6 avstrijskih letal. Italijani

² Glej moj članek »Triest« in »Die nationale Grenze zwischen Slovenen und Italienern« v reviji »Kampf«, Wien 1918.

so hoteli z vžigalnimi bombami razdejati tvornico v Dobravi, ki je bila v zakupu vojaške uprave, a zanetili so požar v gozdu Hrastniku 988 m in Jelenji Kamen 1095 m nad Javornikom ter zažgali vas Koroško Belo. Cela vas je bila naenkrat v plamenu, le zadnje hiše, ki so bile zavarovane s košatimi jablanami in latniki, so ostale. Sredi požara se je čudežno obvarovala hiša, ki jo je ščitil košat oreh. Prišla je do veljave stara ljudska govoricca, da orehovo drevo varuje pred požarom.

Polagoma sem se osvežil na duhu in telesu. Pozabil sem bil na zgodovino, politiko in vojno ter užival svoboden gorenjski raj. Svoje izlete sem vedno bolj razširjal. Tako sem že precej zlahka prišel čez Peči v dolino Završnico ter iz nje čez Kališče 995 m in okoli Pleč 1133 m k lepo ležeči cerkvi Sv. Petra 839 m s krasnim pogledom na Radovljiško planoto in proti jugovzhodu na Triglavskega orjaka. Jel sem čutiti dovolj moči tudi za težje ture. Mikal me je posebno Zabreški Stol nad Bledom. Saj je bila na Stolu moja prva tura avgusta 1873. Izvršil sem jo 9. septembra ter z njo našel staro svojo zavest. Druga večja tura pa je morala biti Begunjščica.

Ker sem radi krajevnih imen rabil veččega človeka, je bilo težko dobiti sposobnega vodnika. Končno sem iztaknil 57 letnega lovca Matija Kralja iz Begunj. Dne 14. septembra 1917. sva odrinila že precej pozno, okoli 9. ure, iz Begunj. Ime Begunjščica velja za ves dolgi greben od vzhoda na zahod med dolinama Bistrice in Završnice. V vrtači za Begunjščico se prekolje dolga enotna postat Karavank od Kepe do Stola, tja preko Lubelja.³ Razpoka se kaže že v vrhu Stola ter se nadaljuje z veliko vrtačo⁴ med Begunjščico in glavnim grebenom od Stola naprej čez sedlo Zelenice do Sv. Ane nad Trzičem. Od grebena Begunjščice proti jugu oklepata dve slemeni na zahod Jamerski Vrh pod Vilfanovim Domom z zavojem do 912 m, na vzhod proti Pleši 1636 m z zavojem do 1288 m podolgasto kotlino Drago tako, da tvorijo Begunjščica, navedeni slemeni in klina, ki se spuščata od Pleš in Jamerskega Vrha do potoka, skoraj četverkotje. Tam, kjer stisneta dolino, stoji razvalina Kamen ali Lambergerjev grad, prej nemški Katzenstein. Čudno je, da je bil grad pomaknjen tako skrit v samotno gorsko dolino. Nehote se zdi človeku, da je bil grad bolj zaseda, od koder so razbojniški vitezi navaljali na potujoče trgovce, nego tabor, ki naj ščiti domačo zemljo.

³ Pisava Ljubelj je napačna. Vsa krajevna imena z deblom lúb slone na pomenu vbočen žleb, hohle Rinne, lub pa izbočen žleb, Höcker.

⁴ Vrtača pomeni toliko ko goriška krnica, nemški Kar. Dočim je beseda krnica enotnega pomena, pomeni vrtača veliko zaokroženo globel, pa tudi kraj, kjer se gorsko sleme zavije v drugo smer, t. j. nemško Bergkrümme. Pomeni tudi vrteči se križ, ki brani prehod živini skozi plot. Radi tega je rabi za nemški Kar le krnica.

Prvi pašniki v Dragi⁵ se imenujejo Na Tnali.

Od ronkov Begunjščice, Jamerskega Vrha in severnega slemena Pleše se skoraj koncentrično stezajo gorske kobalje⁶ do točke 734 m, Luknja. Po Dragi teče potok Begunjščica, ki pa se je tudi tod po starem imenoval Zgoša; sedaj velja ime le za strugo pod Begunjami. Zgoša se izteka za Radovljiškim predorom v Savo.

Vsa pobočja nad Drago so bila do preteklega stoletja bogato gozdnata in so temena nosila bogate planine. Delitev gorskih pašnikov in razvoj lesne industrije je razredčil gozd, opuščanje in prepoved drobnice pa je obubožala planine. Gozdove pod Jamerskim Vrhom in Jermanovo planino ob 1128 m je bila pred letom 1910. kupila neka italijanska firma za pol milijona kron in je zgradila veliko žago, ki je hitro redčila gozd. To žago so takoj ob pričetku italijanske vojne na povelje častnikov zažgali madjarski vojaki in porušili celo roje in rake. Gozdovi so potem menjavali večkrat posestnike; ti so jih vedno bolj izsekavali. Velik del starega gozda je v posesti ženske kaznilnice v Begunjah.

Na desnem bregu potoka Begunjščice so pašniki »Pševniki«, spačenka za Peščévniki. Nad Jamersko planino v ozadju so Velike in Male Gače, ime, ki se nahaja pogosto v naših gorah in pomeni prostor v rogovili dveh gorskih slemen. To ime se lahko zasleduje daleč na bavarsko, alemansko in ladinsko narečje. Pod Gačami je smrečje Bošca, izgovor za Vožica, pomena voze, vozla. Tudi to ime se dobi pogostoma: Vošca nad Kranjsko Goro, Vošča na Goriškem v skupini Kobariškega Stola. Od Gač naprej so Loke, pod njimi Ovčevniki. Ime je sestavljeno iz »ovčji ovinki«.

Na levem bregu potoka Begunjščice se izteka Črni Potok, tik pod klinom, ki prihaja od Pleše dolí. Nekoliko naprej vzporedno teče potok Praprot. Klin nad njim od Pleškega slemena dol do 985 m je Jelenji Kamen, na zahod Klin, pod 1224 m pa Kamenitni Ovčevnik, pod njim Vojenca. Ta dva klina zapirata kotlino Drage ob 734 m pri Luknji. Drugi klin od vzhoda do 1075 m se imenuje Zaúkenske Pečine, t. j. pečine za luknjo. Nad Luknjo je Gradišče, po tem Véliko Počivalo, v katerem je majhen vodopad, in Malo Počivalo. Na zahod je pristop v Jermanovo planino »Na Vratih«. Naravnost gori proti Begunjščici je Knežnji Les. V debu⁷ proti Prevali⁸ pod 1093 m je stala nekdanj Zaúkenska bajta, od katere pa ni več sledu. Nad njo je Golo Brdo pod Prevalo. Skozi gozd do majhnega odstavka v bregu

⁵ Draga, dolinska draga je Talweg, Bahn, v ruščini doróga, die Strasse.

⁶ Kobalja, Abfallsrücken.

⁷ Debro Talschlucht.

⁸ Prevala, tudi preval in pl. t. prevale, dim, prevalek, je široko razširjeno ime po naših gorah in dalje do Tirolskega, Švice in Italije. Odgovarja morfológično nemškemu Joch, t. j. široko sedlo, kjer se gora preváli z enega ronka na drugega.

se stopi na kraj, kateremu pravijo domačini »Mili Pogled«, radi lepega razgleda proti Radovljici.

II.

Na Prevalo sva s Kraljem stopila ob 11. uri. Pod to prevalo je bil svoj čas baron Born napravil kakih 60 m dolg predor, da so lovci lažje prehajali iz Bistriške doline pod gozdove, bogate divjih petelinov. S Prevale je krasen pogled na Košuto, posebno na Babo ali Korošico 1966 m. Planina Prevala sluje kot najboljša planina nad Radovljico; tam daje živina posebno mastno mleko. Planina je last vasi Zgoša in Vrbnje. Nad Prevalo proti jugu v slemenu Pleše je Čisovec 1365 m, od njega doli grapa istega imena, prav: Kisovec. Na Prevalo proti Begunjščici sledé široke »Rjave Meli«, nad njimi Bégunjska Vrtača 1997 m. Kralj mi je razlagal, da je Vrtača le krnica severno pod vrhom, najvišji vrh Begunjščice pa je Véliki Vrh 2063 m. Pravo ime za 1997 m bi torej moralo biti »Vrh Begunjske Vrtače«, vrh rabljeno kot predlog. V zahodnem grebenu Begunjščice nad Vilfanovim Domom je pa Mali Vrh 1757 m, v vzhodnem pa Sv. Ane Gora 1520 m. Pod Rjavimi Melmi je stala nekdanja stara pastirska koča, sedaj brez sledu: znamenje, kako živo je nekdanje bilo po naših gorah, dočim so danes koze izginile popolnoma in so tudi ovce redke; tako se bolj in bolj zapuščajo naše planine.

Iz pobočja Rjavih Meli naprej proti vrhu se hodi ves čas po drnu,⁹ z lepim razgledom za seboj. Posebno karakteristična nad Savsko dolino je lepa glava 1636 m, imenovana na avstrijskem zemljevidu Dobrea, prav: Dóbršč(i)ca. Ime se je prijelo turistov in celo domačini, ki nimajo ondi paše, to ime rabijo. Pravo ime za ta vršac pa je Pleša, dočim velja Dóbršca za planino ob 1450 m. Ime Dóbršca se da tolmačiti kot dobra planina, utegne pa pomeniti tudi gričevje, kakor »dobrava« morfológično navadno pomeni valovito planoto. Temni gozdni pas okoli Pleše je Sivóra, od Savske doline lepo viden. Od Pleše proti severu je dolgo sleme do Prevale pod Begunjščico. Vrh 1252 m se imenuje »Za Bédnom«, prevala pod njim pa »Mala Deva«.

Pobočje Begunjščice — dasi je drnasto do vrha — je strmo in pristopno le drobnici. Pač pa sečejo gorsko seno, kjer so tla dovolj prstena. Vodnik Kralj je trdil, da je bilo svoj čas na paši veliko število koz, ki so nosile domačinom lepe dohodke, gozda pa je bilo takrat mnogo več. Oblastvo je koze prepovedalo, brez pomisleka pa je dovolilo, da so posestniki gozd do tal posekali. Vse senožeti na Begunjščici so med posestniki razdeljene za košnjo in pašo. Radi tega je tudi celo pobočje Begunjščice polno lastnih imen, večinoma

⁹ drn der Rasen, dočim je ruša die Rasenscholle. Drugo ime se rado seče z besedo ruš, ruševje, Legeföhre.

po imenih posestnikov. Zanimivo je ime Pridava, t. j. zemlja, ki se je pri zameni posestev pridala k ceni.

Severna stran Begunjščice je skalnata, razrita in melasta. Meli in drniči pod Velikim Vrhom se imenujejo »V Vajnašu«. Tudi ime Vajnaš 2102 m, zahodno od Velikega Stola, bo pač le ime za drnato pobočje pod Vrhom, ne pa za vrh sam. Ime Vajnaš se mi zdi pokvarjeno iz imena vanež. Sprva sem tolmačil to ime za gorenjsko izreko za lanež, to bi bila gorska senožet, na kateri raste mnogo gorskega lanú. Vendar sem dobil besedo vanež čisto izgovarjano v skupini Storžiča. Domači pastirji so mi ondukaj razlagali ime Vanež za dišečo zdravilno rastlino »*allium victorialis*«, t. j. vrsta gorskega česna. Ker vanež raste tudi v skupini Begunjščice in Stola, smatram, da je lastno ime Vajnaš spačenka iz vaneža. —

Na vrh sva stopila s Kraljem ob 11. uri 20 min. predpoldne. Hodila sva polagoma in si vse podrobno ogledovala. Posebno lep pogled je na Julijske Alpe, po Gorenjskem, na Tržič, za njim proti Košuti ter na Ljubljansko Polje. Že gori grede, v pobočju Begunjščice, sva srečala nedaleč v stran divjega kozla in dvoje koza s kozlički, ki pa so se komaj ozrli po nama in se brezskrbno pasli naprej. Kralj je razlagal, da so živali vajene senosekov, a tudi več let ni bilo nobene gonje. Pod Velikim Vrhom v Vajnašu sva videla večjo tropo, okoli 12 gamzov. Begunjščica in Vrtača sta od nekaj sloveli, da sta bogati na divjačini. Izza mladih let, ko sem bil na počitnicah v Zasipu, so bili Begunjščica, Stol, Vrtača in Zelenica priljubljeno torišče divjih lovcev, ki so prihajali tudi iz Koroškega in Blejskega.

V pobočju, južno pod Velikim Vrhom, je Debela Skala, pod njo Ravne Niše.¹⁰ Pod njimi so senožeti v Ksréh. Kralj mi je to čudno besedo razložil tako, da pomeni senožeti, kjer je dobro sečno seno. Beseda bi se morala izgovarjati v Kósereh. To ime sem dobil tudi na Zabuškem Stolu in v Tolminskih gorah nad Dobrénsčico. — Zahodni rob Begunjščice pod Vilfanovim Domom sta Poljanski in Nómenjski Rob. Pod njima so senožeti Poljane lepo vidne izpred Radovljice.

Gorska imena cele skupine Begunjščice in Stola so precej sporna in negotova. Stari divji lovci in kozji pastirji so večinoma izumrli; tako so vrhovi okoli velike krnice med Begunjščico, Stolom in Koroškimi mejnimi gorami ali izgubili imena ali pa so se zamenjala.

Turistično se imenoslovje Stolove skupine ni še dovolj proučilo. Poznam le prinos k imenoslovju Stola in Košute od Nemca Franz Pehr v *Mitteilungen des D. u. österr. Alpenvereines* iz l. 1909 na

¹⁰ Ime Niše je jako zanimivo. Morfológično pomeni globelasti svet, prave nečke. Pleteršnik ima niške za nogalnico pri statvah, za nečke ima pomen Trogmulde. Niše mora biti jako staro ime in kaže, da je tudi ime mesta Niš na Srbskem pristno slovansko in je latinsko ime Naisus izpačenka.

strani 109. Pehr imenuje vrh 2180 m Vrtača in po njej tudi celo skupino od Stola do Lubelja. Pehr navaja prav za 1502 m nad Lubeljskim prelazom ime »Povna Peč«, t. j. poldnevna. Zelenico imenuje ves greben od Povne Peči do vršaca 2180 m. Prehod pod njim od 1534 m je sedlo Zelenica, med sedlom in pod vrhom 2082 m v pobočju skala »Na Možéh«. Vrtačo razlaga iz besede rt (die Zinne), mesto od vrteti. Belšico 1960 m od koroške strani imenuje Sváčica (v starejši izdaji specijalke Svatčica), Rjavca imenuje vrh 1789 m na koroški strani in pravi, da se na voj. zemljevidu ta vrh imenuje Weisser Stein, kar se seveda prav nič ne ujema z imenom Rjavca. Radi tega utegne biti pravo ima Rjávica za greben od 2028 m in 2027 m dol na koroško stran do 1789 m, kar je Beli Kamen. Radi tega bo za vrh 2028 m pravo ime Rjavca. To ime mi je znano tudi še izza mladih let iz Zasipa. Pehr imenuje Deutscher Berg koto 1981 vzhodno pod Stolom. Te kote ne najdem na zemljevidu, pač pa 1930 m, kar mi je Kralj imenoval Orgelce, ki se stezajo preko 2147 m, t. j. Rigeljce, do Malega Stola 2198. Pehr razlaga ime Vajnaš z weisser Berg. Pehrovo imenoslovje je boljše izdelano od koroške strani; na naši strani pa se imenoslovje ni nikdar kritično predelalo. Vodnik Kralj je bil siguren le za Nemški Vrh 2180 m, Orgelce 1930 m, za Srednji Vrh 1799 m ter vrhove v Begunjščici. Ime Vrtačo je nanašal le na veliko krnico med 2180 m in 2063 m; Zelenica mu je bila poleg planine 1364 m in sedla 1535 m vse pobočje od Lubeljskega prelaza pa do Nemškega Vrhha. Domačini sicer res govore: »Grem čez Zelenico na Koroško«, a imajo v mislih le planino Zelenico. Morfolgično Vrtača vsekakor odgovarja le za krnico. Orgelce 1930 m po obliki odgovarjajo za ves greben od vrha doli proti Vrtači. Ime vrtače za krnice je splošno v rabi, le da se zamenjava in prenaša na vrhove. — Pot iz Kranjskega na Koroško gre »Čez Zelenico«, t. j. planina v trojni smeri od tod: na levo med Stolom in Belšico, »Čez Belšico« v Medji Dol na Koroškem do vasi Bistrica, po sredi »Čez Vrtačo« med Belšico in Nemškim Vrhom v dolino Poden na Koroškem do slovenskega Plajberga, tu čez škrbino v Zelenici, 1705 m nad Zeleniškim sedlom.

Ovčji Vrh 2016 m je že na Koroškem. Kralj mi je navedel zanj tudi ime Turn. Pobočje pod Begunjščico proti planini Zelenici je Mecesnovec, naprej dol proti Završnici pa Bukovec.

Pod Vilfanovim Domom vede pot precej položno po dolgem grebenu Jamarskega Vrhha, sprva čez Rudnik 1316 m — rudnik je sedaj opuščen — potem mimo Poljske planine 1190 m čez zeleno ravan Rotič, menda skrajšano iz rovtič. Od Rotiča proti jugozahodu je široki hrbet Tolsti Vrh 1183 m. Od Poljske planine gre Globoki Potok v Završnico, izpod Tolstega Vrhha pa prihaja Blatnica, ki se izliva nad Begunjami v Zgošo.

Pot postaja peščena in gre mimo votlin »Pri Šupah« — šupa, šuplja, votlina ponajveč v drstvi.¹¹ Na levem bregu Blatnice ob 1054 m je Paradiževa Skala, potem Počivalo. Na desnem bregu, severno od Sv. Petra ob 954 m, pa je »Veliki Mel«, ki se vidi kot velika svetla bela lisa z Ljubljanskega Gradu.

Pot pelje od izvirka Mešenik, odkoder je vodovod za vas Begunje. Pod klinom 912 m je Njivica, pod njo Koren in že smo v dolini Krpan.

Zodnji ronek nad Poljčami pa se imenuje »Na Skalcah«. — Od tod čez Poljče in čez vas Hlebce sva se s Kraljem vrnila v Radovljico ob 6. uri pop. Bila je precej dolga tura, ves dan polnih užitkov in krasnih pogledov na Julijske Alpe in Blejsko kotlino.

Imenoslovje Vrtaške skupine bi ugotovil takole:

1502 m nad Lubeljem Povna Peč.

Pobočje pod grebenom od 1502 m do 2027 m na koroški in kranjski strani je Zelenica; dosledno je torej 2027 m »Vrh Zelenice«.

Pod grebenom je sedlo Zelenica 1534 m, pod njim planina Zelenica 1364 m.

Greben od 2028 m na koroško stran do 1789 m je Rjavca, dosledno je torej kota 2028 m »Vrh Rjavce«.

1789 m na Koroškem je Beli Kamen.

Med vrhom 2028 m in 2180 m je Palec, brez kote. 2180 m je Nemški Vrh ali »Vrh Vrtače«.

»Čez Rjavco« prehod ob 1640 m gre iz debra Koroške Zelenice v dolino Poden.

Pod Belim Kamnom gre gorsko sleme dalje nad Sveto Peč 1600 m, Baranta¹² 1394 m in Kozji Hrib 1138 m.

Vrtače so velike krnice od Zeleniškega sedla, pod Begunjščico, Nemškim Vrhom in Stolom.

Gruščata konta med vrhovoma 2180 m in 2080 m je Votlica, po izgovoru Vatlica, podobna skledi. Prehod iz planine Zelenica skozi Vrtačo in čez gorski greben med 2103 in 1960 m je Vrtaško sedlo ali »Čez Vrtačo« ter vodi iz Kranjskega na Koroško v dolino Poden.

1960 m že na Koroškem je Belšica ali Svatčica. Od grebena proti severu ob 1884 m gre zahodno Ovčji Vrh 2016 m do Kozjaka 1581 m, vzhodno pa na Kosmatec (ali Kosmatica) 1658 m in na Veliki Rob 1463 m.

Prehod med Belšico 1960 m in 1884 m na Koroškem je Mačkovsko sedlo 1712 m.

Prehod ob koti 1838 m je sedlo Belščice ali »Čez Belščico«, ki vodi iz planine Zelenica na Mačkovsko planino 1630 m in od tod v Medji Dol (Bärental) v vas Št. Jakob in Bistrico.

¹¹ drstev, pesek kristaliničnega apnenca (Kalkspat).

¹² Baranta pomeni v domačem žargonu toliko kakor tihotapstvo.

Zahodno nad Mačkovsko planino kota 1736 m je Mali Vrh, ki se potegne od Belih Peči ali tudi od Močiva do 1535 m.

1930 m pod Velikim Stolom do Malega Stola in dol proti Zelenici so Orgelce.

Kota 2147 m je Rigelj, rob proti planini Zelenici »Pod Rigeljem«.

V grebenu Begunjščice je 2063 m Veliki Vrh, 1997 m pa »Vrh Begunjske Vrtače«, krnec na zahodu Mali Vrh 1257 m, na vzhodu Sv. Ane Gora.

Janko Mlakar:

Po zaznamenovanih potih

(Dalje)

Sebičnež

Potem ko sem ponoči v sanjah dvakrat zamudil vlak, sem stal točno zjutraj ob petih pred hišo in gledal, kje bi prišel iz Kufsteina na pravo pot v Kaisertal. Na pomoč mi pride voznik, ki je pripeljal mleko v mesto; drage volje mi »natančno« označi pot takole:

»Najprej pojdite po tej ulici naravnost, nato se obrnite na levo, potem nekaj časa zopet naravnost. Pri prvem križišču se obrnite na levo, potem pa zopet na desno, dokler ne pridete do ozke steze, ki vodi čez travnik. Tam nekje najdete tablo, ki vam pokaže naprej.«

Niti Baedeker vam ne popiše pota bolje. Imel sem pa srečo. Samo dvakrat sem zašel, pa sem bil že pri kažipotu. Tu izvem vse potrebno, da se gre tod v Kaisertal in da imam do Hinterbärenbada tri ure.

»Cesarska dolina« deli Kaisergebirge v dva dela, pravzaprav v dva »cesarja«, v Divjega in Krotkega (Wilder Kaiser — Zahmer Kaiser). Jaz sem nameraval na Ellmauer Halt (2344 m), ki je najvišji vrh v tej skupini, in nato dol v St. Johann in Tirol.

Ko pridem onstran travnika do nekega mlina, mi pokažejo znamenja po strmi poti navzgor. Tu zapazim nekaj posebnega. V kolenih se mi je pojavila čudna slabost. To je bila posledica tiste dirke iz Bettelwurfhütte v dolino. Ker sem pa vedel, da se take slabosti najtemeljitejše odpravijo s hojo po strminah, se nisem dosti zmenil zanjo. In res, ko sem prišel čez dobro uro do Pfandlhofa, sem že nanjo pozabil. Nekoliko me je tudi zmotil Divji Cesar, ki se je pojavil na jasnem obzorju v sklepu doline.

Pot vodi ves čas na desnem bregu Sparcherbacha, pa precej daleč od struge. Približa se ji šele pri Triftklause. Sedaj se začne zopet napenjati in doseže slednjič v Hinterbärenbada 831 m, kar pa

meni ni bilo posebno všeč. Če sem bil že namenjen v višave, bi bil v treh urah rad vsaj kakih 1500 m visoko.

Ker sem hodil v zgodnjih urah, je bila pot precej samotna. Zato je bilo pa v Hinterbärenbadu toliko živahnejše. Tu stoji namreč jako dobro obiskani dom Anton Karghaus. Podoben je precejšnjemu hotelu. Ko sem šel mimo kuhinje, mi je zadišalo po celem jedilnem listu, dasi je bilo šele osem. Najmočnejši je bil duh po golažu. Da si ga je privoščila večja družba visokošolcev, ki se je ravno pripravljala na odhod v Kufstein, so pričali rdeče pomazani krožniki in vrste praznih vrčkov na mizah. Tudi meni se je obudila slast po tisti rdeči jedi in po pivu, pa mi jo je misel na Ellmauer Halt takoj prepodila. Naporna tura in alkohol, to oboje ne spada skupaj. Odtešal sem se torej s pristno planinsko grahovko in s prav tako pristnim tirolskim »kaiseršmarnom«. Nato sem napisal nekaj razglednic (prava pokora!) in jih oddal na pošto, si ogledal lepo okolico, se priporočil v bližnji, zelo lični kapelici Materi Božji, naložil nahrbtnik in odšel po dolini navzgor.

Kmalu pridem do kažipota. Poučil me je, da se pride naravnost na Stripsenjoch (1580 m), na desno pa čez Rote Rinnscharte v Gruttenhütte (1593 m). Obenem pa me je tudi opomnil, da je ta pot samo za »Geübte«. Ker sem se čutil po 40-letni praksi za »vajenega«, sem jo mahnil na desno.

Še precej lepa steza me je pripeljala v podnožje podov, ki so nekoliko podobni Križkim. Na vzhodu jih oklepajo trije Halti: Kleine Halt (2118 m), Gamshalt (2235 m) in Ellmauer Halt; na zahodu pa nekoliko nižji in manj nasekani greben, v katerem bi pa Treffauer Kaiser (2304 m) kmalu dosegel svojega soseda onkraj podov. Pri Čudežnem studentu (Mirakelbrünnl) se napijem na zalogo, potem pa odidem po strmi poti proti Scharlinger Böden. Svet je v nekem oziru podoben triglavskim Gubam. Vedno sem videl nad seboj strm prag, ko sem pa prilezel nanj, se je pokazal zopet drug. Ko pridem vrh podov, zagledam pred seboj dolg, strm peščen plaz in nad njim Rote Rinnscharte (2058 m). Steza pa je nekam izginila. Ker sem videl na levi nekaj izhujenega, jo mahnem kar brez pomisleka tja. Sled je vodila naravnost na plaz in po njem navzgor.

Bila je to kaj strma hoja, in pa topla, neizmerno topla. Plaz je bil na nekaterih mestih tako trd, da bi bil moral skoraj s cepinom stopinje sekati. Sled je postajala vedno slabeja in je slednjič popolnoma izginila. Ogledam se okrog; kajti zdelo se mi je, da nisem na pravem potu. In res zagledam že precej daleč pod seboj pod stenami Treffauerja nekaj stezi podobnega. »Da bi pa šel nazaj in to še navzdol? Ne! In če moram tudi po vseh štirih naprej.«

Tako si mislim in se obrnem zopet proti škrbini, ki se kar ni hotela približati. Tla so se polagoma tako omehčala, da sem se do

gležnjev vdiral v grušč. Ko pa pridem višje, je naenkrat vse oživel. Vse, debelo in drobno, je hotelo doli pod plaz in najrajši bi vzelo še mene s seboj. Dobro, da ni bilo nikogar pod menoj; kajti kamenje, pa tudi debele skale so vsak hip zaropotale navzdol, da je kar odmevalo. Vrh plazu pridem v »Rdeči žleb« (Rote Rinne). Tu zagledam tudi stezo, ki sem jo bil preje opazil. Doli pod plazom bi bil moral bolj nanjo paziti, pa bi mi ne bila ušla med grušč. Sicer mi pa bližnjice ni bilo žal.

V žlebu samem ni mogoče zgraditi poti. Prvi, ki so šli tu skozi, so morali gotovo po vseh štirih ali pa celo po petih. Sedaj olajšujejo prehod žice, ki so napete ob steni. Jaz sem pričakoval na vrhu škrbine lepa zelena tla, pripravna za počitek, pa sem se bridko motil. Ako bi bil prišel na vrh zagnan, bi se bil lahko na drugi strani prekopicnil nekaj sto metrov globoko, tja pod Kaiserkopfove stene. Škrbina je tako ostra, da se niti sestri nisem upal nanjo v strahu, da bi se ne bil — razpolovil. Šele, ko sem po ozki, z žico zavarovani lašti prilezel do trdne ploščate skale, sem sedel in se malo ogledal.

Prvo, kar sem zagledal, je bila Gruttenhütte. Razločil sem celo dim, ki se je vil iz njenega dimnika proti jasnemu nebu. To me je spomnilo, da je morda poldne. Pogledam na uro, in bilo je res dvanajst. Ker sem se zjutraj v Bärenbadu dobro odteščaj, me želodec ni prav nič opominjal, pač pa sem bil neusmiljeno žejen, čeprav sem se pri Čudežnem studencu napil na zalogo. Do vode sem pa imel še daleč; kajti treba je bilo prej na Ellmauer Halt. Vzdignila me je torej žeja in šel sem naprej po laštah, ki so se polagoma razširile v police. Ko pridem do mesta, kjer se steza odcepi na Halt, zaslišim družbo, ki se je pomikala navzdol. Treba je bilo čakati, da pride doli.

Ellmauer Halt je sicer izmed krotkejših vršacev Divjega Cesarja, pa je zahteval že več žrtev kakor najtežje plezalne ture, to pa le zato, ker se na njem zelo rado ruši kamenje in ker so nanj zgradili — zavarovano pot. Marsikdo pa, ki hodi po taki poti, se obnaša tako, kakor da je tudi on z vsemi, ki so na poti, zavarovan in se jim ne more nič zgoditi, čeprav frči kamenje na vse strani samo od sebe ali pa po tuji zaslugi. Ker se nisem hotel izpostaviti kamenju, spravim nahrbtnik in cepin na varno pod veliko skalo, potem pa sedem in čakam, kdaj bo pot prosta.

Kmalu sem dobil družbo. Neki gospod je prišel iz Gruttenhütte. Ko mu pojasnim položaj, odloži nahrbtnik in sede poleg mene. V teku pogovora se mi je pohvalil, da ima s seboj steklenico »špeciálnega« in termoforko s slatino, jaz sem mu pa od svoje strani zaupal, da sem popolnoma suh. V srcu se mi je zbudila nadeja, da ne bo treba še štiri ure trpeti žeje.

Med tem se je prikazala izza neke stene zgoraj omenjena družba. Bili so štirje različnega spola, pa je bilo toliko vika in krika, kakor

da bi jih bilo najmanj dvanajst. Vsi so se plazili navzdol po zadnji oplati. Ker se na ta način premakne težišče bližje tlom, ni tako »plezanje« — po fiziki — tako napačno. Tako vsaj me je podučil moj bivši profesor dr. Svetina.

Bil sem še bogoslovec, ko sem nekoč pridirkal s Triglava na Kredarico. Tam sedem na tla pred kočo in opazujem, kako se dr. Svetina z Malega Triglava dol preklada s skale na skalo. Ko pride slednjič do mene, mu pravim: »Gospod doktor, to pa ni bila hoja, marveč seja.«

»Kaj boste vi govorili, ko ste še mladi!« mi odvrne smejé se; »Požganec mi je pri neki priliki rekel, da je ta del telesa najbolj gvišna noga.« — Ta družba je hodila torej tudi po »gvišni nogi«. —

Ko pridejo slednjič v dno, se napraviva midva z gospodom na pot. Ker sem bil prazen, se mu ponudim za nosača. Pri tem sem imel seveda neke postranske, nekoliko sebične namene. Pa tudi on jih je imel, zato mi ni pustil nositi nahrbtnika...

»Hvala lepa, svoje stvari najrajši sam nosim,« zaupal mi je; »veseli me pa, da greva skupaj. Seveda boste morali počasi hoditi, ker še nisem treniran.«

In res sva hodila počasi, zelo počasi. Šlo je prav po polževo, toda jaz sem vse rad potrpel, ker sem bil žejen...

Prave steze ni, ampak samo znamenja, ki kažejo smer. Na več mestih je treba rabiti tudi roke, kar je za noge zelo prijetno, ker so potem nekoliko razbremenjene. Samo skale so kakor razposajeni otroci, brez vsake stalnosti. Zato sem bil prav vesel z žico zavarovanih polic, ki vodijo na glavni greben. Tu se pot cepi. Stari drži skozi temen, skoraj navpičen žleb (Achselrinne), novi, boljši, pa po Maksimilijanovi cesti (Maximiliansstrasse). Ker je bil moj tovariš za novo, sva krenila po nji. Najprej splezava s pomočjo klinov in žic na široke plošče, nato pa prideva na polico, ki je dobila zavoljo svoje širokosti ime ceste. Še strm prag in kratka polica, in stala sva pri majhnem zavetišču (Babenstuberhütte), ki stoji tik pod vrhom. Tovariš se je tu ustavil, jaz sem pa splezal še na vrh, ki na njem stoji železen križ.

Takega vrha še nisem videl. To je res »špica« v najostrejšem pomenu besede. Samo križ ima na nji prostor. Jaz sem bil že nekoliko pod njim in sem se ga moral okleniti, da se nisem potakal dol. Morda se gora zato imenuje Halt, ker se moraš »držati«, če hočeš ostati na nji. Razgled je jako lep, zlasti na bližnje divje sosedo. Tu so pač nebesa za plezalce! Zato pa tudi ne najdeš v vsem tem gorovju niti enega »deviškega« vrha, niti ene »nepremagane« stene. Ker se je pa nerodno razgledovati, če se moraš z desnico oklepati križa, z levico pa zadnjega klina, da ne zdrsneš v dolino, sem kmalu zapustil svoj vzvišeni sedež in šel gledat, kaj počenja moj tovariš.

Dobil sem ga pred kočo. Solnčil se je na pragu, pridno zalagal in še pridneje zalival.

»Razgled je zelo lep,« sem omenil, da sem ga opozoril nase.

»Lep,« mi pritrди in obrne steklenico proti solncu, da bi videl, koliko je še v nji.

»Jaz grem kar dol v Gruttenhütte; sem preveč žejen,« namignem mu s kolom.

»Ako vam smem...«

Jaz sem že začel zbirati obraz v prijaznohvaležne gube, ker sem mislil, da mi bo ponudil, pa sem se zmotil. Nadaljeval in končal je namreč takole: »...svetovati, ne pijte v koči piva. Je pretoplo. Naročite si rajši specijalnega in slatino.«

Manjka mi besedi, da bi dostojno ožigosal tako sebičnost... Ko sem nekoč tam v Dolomitih (če se prav spominjam, je bilo to pod Tremi Zinnami) srečal gospoda, ki je imel s seboj samo vino in gnjat, sem mu prav rad postregel s kruhom in poleg tega še vzel od njegovega, ker ga nisem hotel žaliti. Tam gori na pragu Babenstuberske kočе pa ta grdi sebičnež... Pa saj ni, da bi govoril! —

Z lepega vrha sem odšel z nepotolaženo žejo in jezo. Pozabil sem se celo vpisati v koči v knjigo.

Navzdol sem šel po stari poti, ker sem bil radoveden, kakšna je tista Achselrinne. Pa ni nič posebnega. Najprej sem zlezal po železni lestvi v temen žleb, nato pa ob žici zelo strmo na razpotje. Do nahrbtnika sem rabil samo pol ure, dočim sem lezel s tistim sebičnim polžem na vrh skoraj dve uri. Urno se oprtam, zgrabim cepin in jo uderem po stezi navzdol. Dokler se je tiščala sten Köpflov, sem se je držal tudi jaz. Ko se je pa začela viti krog plazov, ki se spuščajo strmo v konto pod njimi, sem jo pustil in jo mahnil po drobnem grušču. Malo se je pokadilo, pa sem bil v dnu. Ko sem pa dobil že zadosti peska v črevlje, sem zopet poiskal pot, in ji potem nisem več postal nezvest. Pelje namreč tako lepo in naravnost po zelenem svetu v kočo, da se ti nobena bližnjica ne izplača.

Gruttenhütte (lastnik: Alpenvereinsektion Turner-Alpen-Kränzchen(!) München) ima jako lepo lego, pa zelo slabo vodo. Cevi vodo-voda so namreč izpeljane prav po vrhu, da se vidijo. Seveda jih vidi tudi solnce, zato je pa voda popolnoma topla. Menda so jih nalašč tak izpeljali, da prodajo več — specijalnega.

Izpred kočе se vidi lepo v dolino. Kakor kača se vije po nji cesta, ki vodi iz St. Johann in Tirol okoli Kaisergebirge v Kufstein. (Jaz, seveda, sem šel po bližnjici). Ob njej stoje vasi, ki izgledajo od tu gori kakor igračke. Mene je posebno zanimala Going. Izvedel sem namreč, da imam do nje samo dve uri, če se dobro požurim, dočim sem imel v St. Johann eno uro več. Ker so bile noge, izvzemši tisti dve kratki seji doli v Bärenbadu in gori na razpotju nad Rote Rinn-

scharte, že dvanajst ur v službi, sem se odločil, da prenočim v Goingu. Ta odločitev mi je dovolila celourno zelo prijetno počivanje na zeleni trati za kočo. Bilo mi je res prav prijetno, ko sem takole udobno ležal na mehkih tleh, zrl na lepe planine, ki so se razprostirale pod menoj, na krotke vrhove Kitzbühelskih Alp in na »cesarske divjake«. Ker je bila kočica do malega prazna, je vladal tu popolen mir. Le tuintam sem zaslišal od daleč, kakor v sanjah, ubrano zvonjenje kravjih zvoncev, ki je doletavalo z vetrom s pašnikov.

Pobral sem se šele ob šestih, pa še takrat nerad. Naložil sem nahrbtnik, ki je bil še vedno prav tako težek, kakor prvi dan, in se odgugal po zložnih vijugah navzdol.

Pot se vije kar naravnost doli na Wochenbrunneralpe. Ker bi bil rad spotoma še pogledal v Gaudeamushütte, sem naredil ovinek skozi Klammel. Zapustim torej kmalu zeleno pobočje in zavijem v nekaka naravna vrata (Klammel) in nato skozi strm žleb na Kübelkar. Tu se mi je odprl lep pogled na Ellmauer Tor. To so res pravcata vrata med strahovito razsekanimi grebeni, nad katerimi gospodujeta znana Totenkirchel (2193 m) in Predigtstuhl (2115 m).

Iz »Vrat« vodi čez strmi, peščeni Kübel pot v večjih in manjših vijugah precej globoko doli v Gaudeamushütte (1260 m). Na to pot sem tudi jaz prišel in kmalu potem sem bil že pri koči. Zgradila jo je akademska sekcija Berlin. Zglasil sem se v nji le toliko, da sem kupil razglednico s kočjo, pritisnil v svoj zapisnik žig in plačal vstopnino.

Ta ovinek me je samo toliko stal, da sem prišel v Going k Stangenwirtu, ko so že vsi gostje odvečerjali. Moral sem se zadovoljiti z ostanki, ki pa tudi niso bili slabi.

(Dalje prih.)

Obzor in društvene vesti

»Naš alpinizem.« — S pomočjo tovarišev Skalašev zbral in uredil Mirko Kajzelj. Ovitek, platnice, perorisbe in zemljevide narisal Herbert Drogenik. — Ljubljana 1932. Založil Turistovski klub »Skala«. Cena (vezano) Din 65.— (brez poštnine). Naroča se pri založniku (»Skala«) v Ljubljani ali po knjigarnah. —

To obsežno delo, 312 strani sicer priročne oblike, a zelo izdatnega tiska, je sijajen dokaz smotrenega, doslednega, nesebičnega in skupnega delovanja ter snovanja našega Turistovskega kluba »Skala«, dokaz, predložen ob desetletnici pred forum presojevalcev slovenskega napredka. Njih sodba se bo glasila tako, da smo lahko ponosni na to delo z objektivnega stališča, subjektivno pa brez pridržka hvaležni vzorni skupnosti trdnih in vztrajnih Skalašev, ki so gradili, zbirali, sestavljali, likali, zaokrožili gradivo in ga v vseh ozirih preizkusili sami. Prav ta skupnost delovanja in ustvarjanja je vzorna in zasluži tem večje priznanje, ker je drugod tako redka.

Kjer knjigo odpremo, povsod je zanimiva, ker je živa, stvarna in tvorna. In nje poraba je prijetna, ker je zasnovana prirodno, organično. V predgovoru

izpregovori odbor »Skale« moško besedo, uvod nas pouči o načrtu knjige, zelo bistro razpravlja Albin Torelli o »vrednoti alpinizma«, a Mirko Kajzelj je sestavil »pregled našega alpinizma«, najboljšega, kar jih doslej imamo. Nato sledi, od 70. strani dalje, glavni del knjige: alpinistično odkritje in odkrivanje naših Alp, in sicer Julijskih in Savinjskih. (Drugi gora knjiga nima). Zgodovinski moremo zasledovati, kako so se od prvih početkov do najnovejših vzponov vršili pristopi na vse važnejše naše vrhove, in so ti vzponi tudi opisani ter pojasnjeni s točnimi skicami.

Ne morem si misliti planinca ali planinoljuba, ki bi mu ta knjiga ne bila potrebna.

Podrobneje bomo o njej izpregovorili prihodnjič.

Dr. J. T.

Rudolf Badjura, Izleti po Karavankah. — S preglednim zemljevidom. Ljubljana 1932. Samozaložba. Din 10.—. (Naroča se pri avtorju, Kr. banska uprava v Ljubljani.)

Ko imamo v rokah to tenko knjižico (32 strani tesnega tiska) in jo odpremo tu, tam ter najdemo povsod ravno najnujnejše podatke, zdaj se šele zavedamo, kako potreben nam je bil tak vodnik; skoraj se nam zdi, da bi ga bili morali imeti še prej nego onega o Triglavu; saj je najpotrebnejše znanje o Triglavu postalo dosti zgodaj nekaka splošna last našega turizma, planinstva in izletništva, dočim se je tok turistov le od strani zadeval ob dolgo pogorje Karavank kot obmejni zid. V svoji kratki »uvodni besedi« pisatelj ravno o tem predmetu z nami kaj umno pokramlja; opravičuje se tudi, da ta »skromna izdaja ne bo mogla nuditi turistom podrobnosti, kakor so jih bili vajeni v drugih ... vodnikih«.

Na razkošno knjigo pri sedanjih razmerah pač ni bilo misliti; naš podjetni pisatelj je moral svoje delo celo sam založiti. Najtežje pa mu je najbrž bilo, da je brez dvoma moral zelo skržiti snov, ki jo je imel z bogatimi podatki nabrano, in izbrati samo to, kar se mu je zdelo najnujnejše. Pri vsem tem pa dobimo iz knjižice o Karavankah vsestranskih prvih informacij, točnih in zanesljivih, kakor smo navajeni — in že razvajeni — pri našem vodniku-generalu.

Delo ni zasnovano kot sestavni vodnik, ampak v obliki izletov s posebnega izhodišča; 63 jih je in obsežene so v njih vse Karavanke, od Rateč-Planice (Peč) do Slovenjgradca (Plešivec). Na ta način je g. Badjura zasnoval že prej svojih »Sto izletov«. Taka zasnova ima svoje prednosti, ako slediš baš temu izletu; če pa prirejaš izlet po svoje (in izletov ter izhodišč je seveda mogoče več nego 63), si ga sestaviš iz podatkov, na katere te knjiga opozarja, ali ki si jih razbereš po pridejanem krajevnem kazalu. Toliko si pač vsak sam pomaga, da mu kot izhodišče za Obir ne bo morda služil le Kranj, za Peco le Celje, oz. Solčava itd. Izmed posrednih posledic tega sistema omenim le, da med izleti Begunjščice sploh ni; menda slučajno tudi na priloženem zemljevidu ni njenega imena, je pa Vilfanova kočja označena z začetnicama VK.

Pravilno je, da se knjiga nič ne ozira na državno mejo, ki preseka Karavanke na več mestih; slovensko narodnostno ozemlje se jemlje kot kompaktno. Tudi krajevna imena so vseskozi naša domača, na zemljevidu izključno, v besedilu pa so — zopet pravilno — pristavljena tudi uradna avstrijska imena. V uvodu so tudi zabeležena pravila o obmejnem prometu z Avstrijo, ki so, kakor znano, zelo liberalna.

Glede nomenklature se g. Badjura ravna po najboljšem viru, poslušanju na licu mesta; na razne zemljevide se ni zanašati in za Karavanke še nimamo imenoslovja, kakor je Dr. Tumovo za Julijske. »Nomenklatura nad Zelenico je v vseh zemljevidih pogrešna«, pravi Badjura na str. 18; članek o Begunjščici, ki ga prinaša današnja številka iz peresa Dr. Tume, bo marsikaj razčistil. — Posebno umestna je opazka g. Badjure na str. 25: »opustimo že enkrat spačeno

ime Urška gora in pišimo pravilno Plešivec.« Naš časopis že leta in leta odklanja to nesrečno »Urško«, posvetili smo ji že poseben članek; menda bo treba spisati še enega in v njem pokazati, da je (ne glede na zgodovinske vire) »Urška gora« prav tak nestvor, kakor če bi rekli »Ana vrh«, namesto Anin vrh, ali »Marjetica (oz. Metka) gora«, namesto Smarjetna gora. — Kar je Dr. Šašel objavil o Karavankah v našem Vestniku (1930, 1931), je dragocen prispevek k terminologiji; žal, da ne obsega Karavank v celoti.

Pisava imen ni vedno dosledna, dasi se v obče ravna po načinu, kakor ga uveljavlja naš »Vestnik«; v tem oziru se lahko kaj prezre, zlasti ker »šolski« pravopis ne pozna doslednih pravil. Vsekako se piši: Kranjska Gora (ne gora), Veška Kopa (ne kopa; na zemljevidu tiskovna pomota »Kapa«).

Zemljevid je majhen, za dobre oči, a bogat in dober.

Dragocene so zgodovinske in prosvetne opazke. Knjiga je izborna propaganda za Karavanke.

Dr. Jos. Tomišek.

Spomenik triglavski žrtvi Heinzu Müllerju. — Dne 11. junija 1930 je v Aljaževem Domu prenočilo 16 mladih planincev (med njimi 4 dame), po večini akademikov iz Monakovega. Vsi izvežbani in dobro opremljeni, so hoteli pristopiti na glavne vrhove Julijskih. Drugo jutro, dne 12. junija, so krenili iz Aljaževega v Triglavski Dom in od tod na vrh Triglava. Ker so popoldne imeli časa, se je petorica odločila, da do večera še spleza čez Triglavski ledenik naravnost na Veliki Triglav; vodil jih je Heinz Müller. S strmin snežišča sta se dva vrnila, ostali trije so vzpon nadaljevali. Visoko v ledeniku je Müller izgubil stop, je zdrsel po strmini in je obležal mrtev; 17. junija 1930 so ga na Dovjem pokopali. S seboj je bil potegnil tovariša Ervina Lüdecke, ki je bil ž njim z vrvjo zvezan. Lüdecke je okreval v ljubljanski bolnici in se je vrnil 22. julija 1930 domov. Nepoškodovan je ostal tretji plezalni član, Müllerjeva zaročenka. (Gl. Plan. Vestn. 1930, str. 190.)

Tovariši so zdaj Müllerju postavili na pokopališču na Dovjem nagrobni spomenik, ki se je posvetil dne 11. avgusta 1932. Prispelo je iz Monakovega sedem tovarišev rajnkega, pod vodstvom prof. Dr. Roberta Neunerja, sedanjega vodnika nemške akademske sportne zveze Monakovskega vseučilišča. Vznešeno in ganljivo je dr. Neuner govoril v spomin ponesrečencu, počivajočemu res v tujini, a v planinskem raju. Sočustvovanju Skalašev in naših planincev sploh je dal lepega izraza g. Kham. Žalnim besedam sta se pridružila g. Winzig za Tujsko-prometno društvo in g. Reichl za evangelijsko cerkveno občino. J.

Smrtna nesreča v Malem Triglavu. († Bogomila Smerke.) — Dne 9. avgusta t. l. zjutraj po 6. uri se je na poti s Kredarice na Mali Triglav, kake četrt ure nad Triglavskim Domom smrtno ponesrečila Bogomila Smerke, uradnica Mariborske splošne bolnice, rojena 7. decembra 1905 v Mirni Peči na Dolenjskem. Vsak prosti čas, tokrat svoj dopust, je porabila za izlete v naravo, posebno v planine.

V družbi profesorja Borisa Rupnika se je bila povzpela na več vršacev v Gorenjskem kotu, nato se je obrnila proti Triglavu, a je prej pristopila na — težjo — Rjavino; dne 8. avgusta je prenočila v Staničevi koči; drugi dan, baš usodnega 9. avgusta, se je zgodaj s tovarišem odpravila v Triglavski Dom, vzela s seboj le fotografski aparat in odhitela po običajni nadelani poti proti vrhu Triglava. Ker je bil krasen dan, je lezlo na Triglav vse polno planincev.

Profesor Rupnik je stopal naprej; nista še bila visoko v gmoti Malega Triglava, tam, kjer se pot zavije na levo nad prepadom, kar je prifrčalo od zgoraj sproženo kamenje, profesor se ozre in vidi, da je spremljevalka omahnila in, preden jo je mogel ujeti, padla v globino; obležala je v grapi nad potjo k

Aleksandrovem Domu. Prof. Rupnik je splezal do nje v prepad; bila je še živa, a nezavestna, s težko rano na temenu in s hudimi poškodbami na truplu. Hitro so prišli še drugi. Prvo zdravniško pomoč je ponesrečenki nudil nemški turist Dr. Pressel iz Jene; spoznal pa je, da ni rešitve. Kranjski vikar Dr. Jože Pogačnik je podelil umirajoči pogojno sv. odvezo. Oskrbnik Triglavskega Doma, Šest, je medtem prinesel priprave za prenos ponesrečenke. On ter nosača Jakl in Torkar in več turistov, posebno žel. uradnik Lojze Makovec, so jo spravili na Kredarico. Tu so še enkrat, kakor prej, hoteli poskusiti z umetnim dihanjem. Mladenka pa je bila med potom izdihnila; v kapelici so ji pripravili mrtvaški oder, v planinskem cvetju. Stražil jo je prof. Rupnik.

Prenos v Mojstrano-Dovje sta, z vso brzino obveščeni, izvršili rešilni ekspediciji iz Mojstrane in Jesenic (Karel Čop, Radivoj Požanel, Gregor Lah, Lojze Rekar) in drugi, dne 10. avgusta. Na pokopališču so pokojno Bogomilo položili na mrtvaški oder, domačini in planinci so ga obsuli s cvetjem. Pokopali so jo 11. avgusta; Skalaši so prenesli krsto h grobu, Jeseniška sokolska godba ji je svirala žalostinke, Triglavski pevski zbor je zapel ob grobu »Človek, glej dognanje svoje«, poslovilne besede so pokojnici izrekli ob grobu nadupravitelj Mariborske bolnice, g. Jože Stegnar, zastopnik zdravstvenega odseka banske uprave, g. Alojzij Adamič, in v imenu podružnice SPD v Mojstrani g. Jože Serajnik.

J.

Smrtna nesreča na Peci. — Pri nabiranju planik je dne 24. julija v Kordeževi steni na avstrijski strani Pece padel v globino 50letni pastir Blaž Hainc iz Libuč (v Avstriji). Iz Uletove koče, kamor se je sporočilo, da nekdo kliče na pomoč, se je takoj odpravila reševalna ekspedicija, ki je kmalu dospela do ponesrečenca; kazal pa je le še malo znakov življenja in je med dviganjem umrl. Imel je pretežke poškodbe na glavi. Truplo se je preneslo v Uletovo kočo in od tam do Riške gore, kjer ga je prevzela avstrijska ekspedicija.

Nesreča na Veliki Planini. — Gerkman Jože, posestnikov sin iz Kamnika, je v nedeljo, 31. julija, na Veliki Planini v stenah »Plahte« hotel nabrati planik. Da bi prišel do lepših, je sezul čevlje in se je vzpenjal po steni. Kar se mu sproži pod nogami skala; Gerkman je padel kakih 15 m globoko, k sreči ne na glavo, in se je še valil precej daleč navzdol, dokler se ni ustavil na travi. Po glavi, rokah in posebno nogah je bil tako potolčen, da si ni mogel pomagati. K sreči sta njegov padec videla neki turist in pastir, ki sta odhitela po pomoč v kočo. Od tam se je odpravila večja družba na kraj nesreče; po večurnem naporu so ponesrečenca prenesli v kočo, ga za silo obvezali in proti večeru spravili v Kamnik. V zdravniški oskrbi se sme pričakovati hitro okrevanje.

Desetletnica Koče na Klopnem vrhu. — Dne 5. junija 1922, na Binkoštni ponedeljek, je Mariborska podružnica SPD otvorila novo planinsko zavetišče v prijaznem gorskem zakotju Klopnega vrha. Koča je last Falske graščine in je prej služila za lovsko kočo; Mariborska podružnica jo je vzela v najem in jo temeljito popravila ter opremila z novim pohištvom; potrebni les je bil dal lastnik, grof Zabeo, zastonj na razpolago. Nova postojanka je služila le najskromnejšim zahtevam; trajno oskrbovana koča izprva tudi ni bila. Toda že prvo leto se je pokazalo, kako nujno potrebno je planinsko zavetišče in izhodišče baš v tem srednjem delu Pohorja, zlasti ko se je zimski sport nenadno razvijal in so se v bližini Klopnega vrha odkrili idealni prostori za smučanje. Koča je brzo postala središče smučkega sporta in je — prav redek slučaj — pričela prikazovati pozimi kar večji poset nego poleti.

Zato so razmere silile, da se je koča primerno povečala, in sicer izrecno v smeri, ki ustreza zimskemu posetu. Tako povečana koča, opremljena z vsem

potrebnim za poletno in pozimsko prehrano in prenočevanje (5 posebnih sob in veliko skupno ležišče, povesod peči), se je slavnostno otvorila pred 3 leti, dne 4. avgusta 1929. —

Dne 7. avgusta t. l. je Mariborska podružnica praznovala desetletnico te koče, ob krasnem vremenu in s pravo planinsko prisrčnostjo. Imela pa je slavnost neprisljano tudi zgodovinsko-spominski značaj. Kakor so leta 1922. ljubljanski »Skalašič« (okoli 50) o priliki propagandnega izleta posetili otvoritev koče, tako so bili tudi tokrat zastopani (g. Poljanec). In ravnatelj Jakob Zupančič je veselo prispel tudi k desetletnici »svoje« koče; saj je on kot tedanji »gospodar« te koče neumorno skrbel za preudarno preureditev in preporemo koče, on je bil tudi pripravil in izvršil otvoritveno prireditev. Nadalje: isti Dr. Jehart, ki je kot predsednik Aljaževega kluba leta 1929. blagoslovil povečano kočo in tam opravil sv. mašo, je tudi 7. avgusta 1932 bral ob koči sv. mašo in imel enega izmed svojih pomembnih versko-planinskih nagovorov. Ter končno: isti skrbni predsednik Mariborske podružnice, Dr. Senior, ki je svoje pravno in planinsko ter narodnostno znanje in vnemo skozi vsa leta stavil v prid razvoja te planinske postojanke, je kakor pri otvoritvi povečane koče v letu 1929, tako i tokrat kot hišni oče toplo pozdravil vse goste, jim govoril na srce in pazil, da so se dobro počutili. — Poleg domačih podružničarjev in mnogobrojnih domačinov iz Maribora in Podravja so se udeležili slavnosti odlični gostje: načelnik Dr. Šaplja, ing. Šušteršič, zastopniki raznih društev in korporacij (V. Glaser za Ruško podružnico SPD, Dr. Lašič za Družbo sv. Cirila in Metoda, ing. Scherer in urednik Kasper za Lovsko društvo, B. Gajšek za Ribarsko društvo v Mariboru, Dr. Boštjančič za Sokolsko društvo).

Mariborski podružnici je častital v imenu »Skale« g. Poljanec, s svojimi »pohorskimi« verzji pa je šaljivo-resno zaključil oficijelni del neizčrpní pesnik Zorzut.

Kar je nato sledilo, je bilo vse prispevek k splošni sodbi o tej proslavi: »Bilo je tako lepo, da si ne moremo želeti lepšega.« J.

Planinska koča pod Bogatinom. — Pastirska planina Na Kraju spada med največje v Bohinjskem kotu. Poleti se tu pase na stotine glav živine, pozimi pa je obsežna planota, v povprečni višini 1600 m, tja v spomlad idealna zimsko-sportna postojanka. Med vojsko je bilo tu glavno taborišče v Triglavskem pogorju, zaledje Krna. Tu gori je vojaštvo zgradilo sem od Savice široko pot, ki je še dobro ohranjena; po njej je lahek pristop k planini. Ostanke taborišča še kažejo njega mogočnost; tu je tudi vojaško pokopališče.

Ta planinski predel spada med najlepše, kar jih imamo, je pa toku planincev še prav malo odprt; od Orožnove do Koče ob Triglavskih jezerih ni nobenega planinskega zavetišča. Kakor je to všeč planincem, ki ljubijo samoto in gorsko izvirnost, tako pa je i planincu-samotarju in samostojniku dobrodošlo, če ima za svoja pota primerno izhodišče in oporišče; posebno velja to za zimski čas.

Mlada Bohinjska podružnica SPD je v hitrem sklepu in z brzo roko odpravila ta nedstatek. Spomladi so se odločili za zgraditev koče; eni člani so oskrbeli les, drugi so opravili drugo delo, v medsebojni slogi in požrtvovalnosti jim je brez hrupa in velikih besed vse šlo lepo od rok in v nedeljo, 7. avgusta, so kočo otvorili.

K otvoritvi je prispelo veliko število domačinov iz doline, prišli so seveda od blizu in daleč pastirji in pastirice k svojemu planinskemu slavlju; napram njim je bilo število planincev-turistov v veliki manjšini — mislimo, da je to prav in prirodno.

Slavnost se je pričela z daritvijo sv. maše, ki jo je ob 11. uri opravil na pokopališču g. Anton Dodič, kaplan v Srednji vasi, sam navdušen planinec.

V naslombi na besedilo nedeljskega evangelija je nato g. Dodič v lepem, pobudnem govoru označil globoki pomen slavnosti ravno na tem mestu. Spominjati se moramo svojih svetih dolžnosti do Boga in do sočloveka. Pod Krnom in Bogatinom je toliko naših dalo mlado življenje za blagor domačije in svobodo naroda; nova planinska postojanka pa bodi gojišče neskaljene ljubezni do bližnjega in do stvarstva. — Nepozaben bo ostal vtis govornikovih besed, izgovorjenih na visoki planoti sredi križev. — Po sv. maši je g. Dodič blagoslovil grobove, za njimi na slovesen način kočo, ki je bila lepo okrašena, ob njej pa zbrani vsi udeležniki. Predsednik Bohinjske podružnice g. Hodnik je tu vse pozdravil in v nadaljnjem govoru orisal nastanek in pomen koč. Zgradba naj služi prvim potrebam, ima pa zasigurane pogoje nadaljnega izpopolnjevanja, ker bodo v svoji požrtvovalnosti vztrajali člani podružnice, ki so že zdaj tako uspešno delali za njo; tudi drugi dobrotniki bodo gotovo ostali zvesti. Vsem bodi izrečena zahvala. — V imenu Turistovskega Kluba »Skala« je g. Dr. Josip Birsa izrekel za vse planince podružnici častitke in zahvalo, da so v teh kritičnih časih tako brzo izvršili svoj preudarjeni načrt, v prid in veselje pravim planincem. — Za Bohinjski smučarski klub je izpregovoril g. Tomaž Godec, znani smučarski odličnjak; on vidi v tej koči nov pripomoček za napredek in obsežnejšo gojitev njegovega zimskobelega sporta. — Z enakimi izrazi zahvale in priznanja sta govorila za Prometno in olepševalno društvo gosp. Stanko Hribernik, za Gorenjski zimskosportni podsavez pa g. Tomažič.

Po tem dostojanstvenem delu proslave se je pričela domača planinska veselica. Bilo je kaj »lušno« in dosti je bilo poštene zabave, poštene v obeh pomenih te besede.

J.

Planinsko gostišče pri Sv. Jakobu v Koprivni je zdaj otvoreno; na razpolago sta dve sobi s 5 posteljami in prehrana. Ta Sv. Jakob leži na skrajnem vzhodnem klinu Olševe, kakor na pomolu, in čuva daleč raztresene velike kmetije. Nepopisno lep je razgled čez širne gozdove, ki obdajajo vse te kmetije, ter gori na bele stene Pece proti severu in na široko kopo Olševe ter vrhne skale Raduhe proti jugozahodu in vzhodu. Kdor ljubi pravi planinski idilični mir, ta se naj na licu mesta priporoči temu svetniku. Stara preprosta cerkev, nizko pritlično župnišče — skromnejše bi ne moglo biti — mežnarija in ena kmetija — to je selišče Sv. Jakob. Malo je, za pravega prijatelja prirode pa vse, kakor je vse za g. župnika pri Sv. Jakobu, Ivana Hojnika, molče priznanega kralja te samote, dušnega pastirja, ki s prav apostolsko vnemo skrbi za duševni in telesni blagor svojih po več ur raztresenih ovčic, vseznalca in vsevedca, ki si je svojo samoto v teku drugega desetletja oživil s študijem prav vseh današnjih ved, pa ne, da bi se samotarno v nje vglobil, ampak v svrhu, da jih porablja v prid svojih župljanov. On gradi ceste, popravlja mostove, napeljuje telegraf in telefon, instalira motorje, zdravi ljudi in živino, opravlja posle učitelja, muzicira, študira zvezde, sploh vse, kar zahteva življenje. Ima pa še zmerom časa, da spremlja kakega planinca; kolikokrat je z njim delil svojo več ko skromno sobo in hrano! On je za te kraje Aljaž in več ko Aljaž.

Posetite ta kraj, iz Solčave (lepa pot mimo Štifterja) ali z Olševe ali s Črne ali na poti na Peco (iz Solčave).

J.

III. redna skupščina SPD, dne 19. julija 1931. (Dostavek k zapisniku). — Pri sestavljanju zapisnika smo v želji, da besedilo čim bolj krajšamo, mestoma vsebino tako zgostili, da bi jo utegnil kdo proti pravemu smislu napačno razlagati. S teh vidikov naj se zapisnik v svojem 6. odst. VII. oddelka, ki se glasi: »Ker se je g. dr. Mrak pri svojem utemeljevanju in plediranju za prispevek v višini Din 7:50 obregnil ob Kozjansko podružnico...« takole izpopolni:

»G. dr. Mrak je utemeljeval potrebo prispevka Din 750 med drugim tudi s tem, da ne gre, da odločajo glede njegove višine tudi delegati podružnic, kakor je Kozjanska, ki nima niti toliko članov, kolikor jih pravila zahtevajo tako za obstanek podružnic kakor za pravico do delegata. V dvojnem oziru je torej soodločanje takih podružnic protipravilno, in na ta način se lahko pri glasovanju godi krivica osrednjemu društvu ali drugim podružnicam, ker se jim more naložiti breme od strani in v korist strani, ki sploh nima pravice soodločanja.« — Odbor.

Nesreča v Brani. — Na poti od Kamniške Bistrice na Sedlo se je popoldne dne 14. avgusta ločil od večje družbe Vinko Flerin iz Domžal in je hotel čez steno Brane splezati na vrh ter se od tam združiti s tovariši pri koči na Sedlu. Komaj se je pričel vzpenjati v steno, se je pod njim sprožila skala; on se je zvalil navzdol in je obležal nezavesten. Družba, ki je nesrečo opazovala, je ponesrečenca najprej spravila v Bistrico, tja je prišel ponj avto, ki ga je odpeljal v bolnico v Ljubljano. Upati je, da bo kmalu okreval.

Naše slike. — Na prilogi: 1.) **Jezerko — Grintavci.** Jezerko (906 m) je eno najlepših letovišč in znamenita turistična postojanka med Karavankami in osrednjo skupino Savinjskih ali Kamniških Alp. Leži v slikoviti, geološko znameniti ravnini tik pod Jezerskim sedlom, na južni strani krasne alpinske »Jezerke ceste«, ki pelje navzgor na Koroško, navzdol pa ob Kokri v Kranj. Jezerko sestoji iz treh vasi, ki so druga od druge oddaljene kake četrte ure. To so Spodnje Jezerko ob Kokri, Zgornje Jezerko ob Jezernici in Sv. Andrej ob vzhodni Jezerskega vrha. Zgornje Jezerko, ki ga vidimo na sliki, leži približno 2 km višje v prostrani, skoro pol ure dolgi Jezerski kotlini. — Valvazor poroča, da je bilo še za njegovega časa na Zgornjem Jezerskem trajno jezero. V ozadju (na sliki od desne proti levi) krasna panorama glavne osrednje skupine Savinjskih Alp: Rinke in Skuta 2532 m (nižje mali ledeniki in snegovi), Dolgi Hrbet 2454 m, Mlinarsko sedlo 2358 m, Grintavec 2558 m; za Skubrovim vrhom 1458 m pa se dviga skalovita grmada, dvorogata Kočna 2539 m in 2475 m. — Ur. VI.

2.) **Zemljevid Begunjščice**, z legendo, k članku dr. H. Tume.

Od uredništva. — Zaradi pomanjkanja prostora smo morali članek »Goethe v Alpah« odložiti in ga nadaljujemo v prihodnji številki. Ravnotako smo morali odložiti nekaj drobnih vesti.

VSEBINA: Dr. H. Tuma: **Begunjščica** (str. 180). — Janko Mlakar: **Po znamenovanih potih** (str. 181). — **Obzor in društvene vesti:** »Naš alpinizem« (str. 186). Rudolf Badjura, Izleti po Karavankah (str. 187). Spomenik Triglavski žrtvi Heinzu Müllerju (str. 188). Smrtna nesreča v Malem Triglavu. († Bogomila Smerke.) (str. 188). Smrtna nesreča na Peci (str. 189). Nesreča na Veliki Planini (str. 189). Desetletnica koč na Klopnem vrhu (str. 189). Planinska koč pod Bogatinom (str. 190). Planinsko gostišče pri Sv. Jakobu v Koprivni (str. 191). Dostavek k zapisniku III. redne skupščine SPD (str. 191). Nesreča v Brani (str. 192). Naše slike (str. 192). Od uredništva (str. 192).

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — **Izdajatelj:** Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Josip Pretnar, tajnik ZTOI v Ljubljani. — **Tiska tiskarna** Merkur v Ljubljani; njen predstavnik O. Mihálek. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

»**Planinski Vestnik**« izhaja 12krat na leto in stane v tuzemstvu za vse leto Din 40.—, za inozemstvo Din 60.—. — **Naroča, plačuje, reklamira se** pri Osrednjem Odboru SPD v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za **natis** se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Jezersko — Grintavci

Fot. Kunaver Jože

Begunjščica

Merilo 1:75000

LEGENDA

658	Brinji Vrh	1498	Petrove
734	Luknja	1499	Prapretnik
804	Žičica	1502	Povna Peč
839	Sv. Peter	1520	Sv. Ana, gora
863	Mali Vrh (Na Pečéh)	1534	Zelenica sedlo
873	Na Savah	1535	Bele Peči — Močiva (Močila)
912	Vrh Njivice	1581	Kozjak
954	Velika Mel	1600	Sveta Peč
985	Jelenji Kamen	1630	Mačkovska planina
995	Kališče	1636	Pleša
1054	Paradiževa Skala	1640	Čez Rjavec, sedlo
1075	Zaukovske Pečine	1658	Kosmatec
1076	Smokuški Vrh (Na Pečéh)	1705	Čez Zelenico škrbina
1076	Smovnik (Pod Valvazorjevimi Domom)	1712	Mačkovsko sedlo
1079	Matuhovec	1736	Mali Vrh nad Mačkovsko planino
1093	Zaukenska Bajta	1757	Mali Vrh Begunjščice
1106	Srnji Vrh	1789	Beli Kamen
1128	Jermanova planina	1799	Srednji Vrh
1133	Pleča	1807	Grintovec
1138	Kozji Hrib	1838	Čez Bevščico (sedlo)
1183	Tolsti Vrh	1841	Grlovec
1190	Poljška planina	1930	Orgelce
1224	Kamenitni Ovčevnik	1960	Belščica ali Svatšica
1244	Črni Vrh	1966	Baba ali Korošica
1252	Za Bédnom	1997	Vrh Begunjske Vrtače
1288	brez imena	2016	Ovčji Vrh
1309	Prevala	2027	Vrh Zelenice
1316	Rudnik	2028	Vrh Rjavce
1364	Zelenica planina	2063	Veliki Vrh v Begunjščici
1365	Kisovec	2088	Veliki Vrh v Košuti
1394	Baranta	2102	Vajneš
1411	Drmalšica	2147	Rigelje
1450	Dobrščica planina	2180	Nemški Vrh ali Vrh Vrtače
1463	Veliki Rob	2198	Mali Stol
		2236	Veliki Stol

